

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ד אייר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת עג.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף א' "ואח"כ נוטל מצה שלישית" עד סעיף ב'.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה וראה עוד כ"י עד סוף פרק ט"ז.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ד משנה ה עד פרק ד משנה יא

"ההפתעה שציפתה לנו למרגלות הר הג'רמק" | מיהו מגייס כספים שהתפלל שהנדיבים לא יפתחו
לו את הדלת?! | "פשיטת רגל של הלמידה מרוחק" או הצלחה מסחררת? | 1890

על דא ועל הא

אנו חוזרים אט אט לשגרה, אך בוודאי נזכור עוד שנים
רבות את קול התורה שנשמע בקוי הטלפונים, את יוזמות
החסד העצומות, האכפתיות השכונתית, העזרה ההדדית,
וההתארגנויות הגדולות והקטנות בכל רחוב לתורה ותפילה...

"עוד נתגעגע..." | הרב שמואל ברוך גנוט

ניגשים אחד אחד, עטורי מסכות ומרחק של 2 מטר, לכיוון
העוגות, ניתן מטר סוכריות מהמרפסת של השכנים הנחמדים,
בני משפחת פ', על ראשו של מניח התפילין המאושר וכולם
פצחו, מהדשא ומהמרפסות, בשירת "סימן טוב ומזל טוב..."

קבוצת צעירים מהקהילה הדתית-לאומית בעיר ניצבה
בשבוע שעבר ביער המקיף את העיר אלעד ושרה שבהתלהבות,
עם מסכות ומרחק של 2 מטר מרוקד לרוקד, יחד עם גיטרה
ביד. במרכז, גם הוא במרחק ראוי, חיך לו חתן ענוב בעניבה
ולבוש בחליפה חגיגית. עשרות שמחות של בר מצוה נערכו בעיר
במרחבים הפתוחים והשבוע נערכו גם מספר חתונות חגיגיות,
בשטח שיוחד לכך ע"י העירייה ליד האמפיפארק ובעוד מקומות
ברחבי העיר, בחצרות ובמגרשים.

התופעה מקיפה את כל הריכוזים החרדיים בארץ,
כשבירושלים העניק ראש העירייה את לשכתו המרווחת וחדריה
לעריכת חתונות, ובבני ברק הועמדו חצרות בתי הספר הרבים
הפזורים בעיר לעריכת חתונות, כשהעירייה מסייעת בארגון
הלוגיסטי ובהצבת תפאורה מתאימה.

תקופת הקורונה עצרה את העולם מלכת. אנשים הסתגרו
בבתים לשבועות ארוכים, היכלי התורה ובתי הכנסת נסגרו ועימם
כל בתי העסק. המסחר שבת ורבות עובדים יצאו לחופשה כפויה,
אבל אז יצאו רבים מהקפאון והחלו להביט סביבם, להאיר פנים
ולסייע ככל הנדרש.

יענקי מקומה ג' אמור לערוך בר מצוה. האולם סגור על מנעול
ובריח, כמובן. אז השכנים מקימים אוהל מאולתר בחצר הבנין,
פותחים שולחנות, מעמיסים אוכל ומטעמים וניגשים לאחל "מזל
טוב", בצירוף תשורה נאה ומפצה לחתן בר המצוה. בחצר השניה
יושבות הנשים, מאחלות "מזל טוב" לאם ולאחיות המאושרות,
בלי ללחוץ ידיים, כמובן...

דודי התחיל להניח תפילין בשלהי חודש ניסן. בחיידר היו
אמורים לערוך לו מסע ריקודים עליז בחצר הת"ת, לאכול עוגות
ולשיר לו "ומשפע מצוות תפילין", אבל החיידר סגור. אז הוריו
חילקו לשכנים בכל הבניינים הסמוכים תפילין עשוי משוקלד
והזמינו את כל המתפללים לטעום עוגות ולשתות "לחיים" בפתח
הבנין, לאחר מנין שחרית שבדשא ובמרפסות. ואז, כשכולם

בעיר, וכמובן, שכנים טובים ויקרים חילקו, מכספם הפרטי, אלפי קרטיבים בכל רחבי אלעד.

אם אנחנו לא מגיעים לרשב"י - נביא את רשב"י אלינו, טענו ארגונים רבים ויהודים טובים, ובכל הריכוזים החרדיים עברו משאיות של "הכנסת אורחים" במירון ונטלו בקבוקי שמן זית וקוויטלאך מכל הפונים. ארגוני ה"הכנסת אורחים" ו"ישיבת הרשב"י" במירון ועוד ארגוני תורה, הודיעו על מיזם של שעות לימוד ביום ל"ג בעומר והגרילו בין אלפי לימודי השעות אלפי שקלים, 33 צימרים במירון (לאחרי הקורונה, כמובן...) ועוד מגוון רחב של תשורות נאות לרבבות לומדים, שעסקו בתורה, בפרט בתורת הרשב"י, ביום ההילולא שלו.

--- אנו חוזרים אט אט לשגרה, אך בוודאי נזכור, עוד שנים רבות, את קול התורה שנשמע בקוי הטלפונים ודרך תוכנות מחשב שונות. את החסד העצום שאפף את כולנו בחודשים אלו, האכפתיות השכונתית, העזרה ההדדית וההתארגנויות הגדולות והקטנות שאורגנו בכל רחוב, לתפילה וללימוד תורה, להשתתפות שמחה בשמחות הזולת, במערך שלם של סלי מזון וסיוע.

עוד נתגעגע למנייני המרפסות ורחבות הדשא והבניינים, לקולות ונוסחאות התפילה השונים ולשיעורי התורה המאולתרים בחצרות, כשהדרשן או מוסר השיעור מגביה את קולו כדי להשיב לשאלות למדניות שהגיעו ממרפסות בקומה השניה או השלישית....

אשרי העם שככה לו!!!

(פורסם ב'קוראים אלעד')

ל"ג בעומר הגיע ומאות אלפי יהודים מאוכזבים וכואבים לא עלו השנה למירון. אך בריכוזים החרדיים ששון ושמחה. בבני ברק הוצבו משאיות ועליהן מסכי ענק, בכל רחבי העיר, ורבבות תושבים צפו בהדלקה המרכזית שנערכה בעיר, בהנהגת ובראשות המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שהלהיב את ההמונים בשירה אדירה, שירת מרפסות של רבבות יהודים, ששרו יחדיו לכבוד התנא האלוקי רשב"י זיע"א.

באלעד עברה "משאית של שמחה" בחלק מרחובות העיר (חבל שלא ברחוב שלנו...), אבל גולת הכותרת היתה, ללא ספק, בעשרות מוקדי נגינה שערכו התושבים בעצמם. מאות מאות תושבים בעיר שילמו מכספם הפרטי לקלידנים ונגנים, תזמורות ורמקולים, וארגון, ללא שום סיוע עירוני או מערכת, אלא בהתארגנות שכונתית-מקומית, עשרות מוקדי שמחה כאלו בכל רחבי אלעד.

ברחוב רבי שמעון בן שטח, למשל, נערכה הדלקה בקופסת ברזל קטנה והציבור שמח לצלילי המוזיקה, כאשר הקהל צופה מהמרפסות במסך ענק של שידור חי מההדלקה במירון של כ"ק האדמור מבאיאן שליט"א. ברחוב בעלי התוספות ניגנו באורגן וברמקולים המחוברים לנגן עם שירי ל"ג בעומר, כאשר הציבור רקד עם חבל ארוך, כשכל אחד אחוז בחבל במרחק של 2 מטר. ברחבת התאנה שמחו כולם במרפסות, כאשר ר' אברהם מארוקו מנגן באורגן ובני ישיבות שרים ברמקולים, מעל... גג מבנה-חשמל הממוקם במרכז הרחוב. כך נערכו מוקדים רבים של שמחה

על דא ועל הא

פונה מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א לאותו בחור ואומר לו: "ראש הישיבה אומר שאתה המתמיד של הישיבה, אפשר לקבל ממך ברכה?"... הבחור נכנס להלם!...

שאל רה"י (שהכיר בכנותו וביושרו וגם... בכוחותיו) - "הגד, כמה שעות ביום הנך כן מסוגל ללמוד, בשיא ההתאמצות?"
ענה הבחור: "בקושי בקושי - ארבע שעות!"
שואל אותו הרה"י - "וכמה שעות להערכתך לומד 'המתמיד' של הישיבה?"
עונה לו הבחור: "ארבע עשרה שעות ביום!"
אומר לו רה"י - "הרי כתוב באבות דרבי נתן, שטוב שעה אחת בצער ממאה שלא בצער! ממילא - אתה לומד ארבע מאות שעות ביום! אתה המתמיד של הישיבה (!)... ואתה רוצה לעזוב?"
ענה לו הבחור: "מה, הרב צוחק עלי?"
עונה לו רה"י: "ממש לא, אלו דברים אמיתיים."
שוב אומר הבחור: "וכי הרב עושה ממני צחוק..." התווכח

סיפר הרב חיים טרנובסקי שליט"א (בשיעורי ליל שישי):
סיפר לי חבר לפני כמה שנים, שהזדמן לו לפגוש את אחד מחבריו שלמד אתו יחד בישיבה לפני עשרים שנה, וסיפרו לו עליו שהוא מתמיד עצום ושהוא יודע חצי ש"ס בעיון...
התפלאתי - הוא מספר - האדם הזה מתמיד?! הלא לפני עשרים שנה כאשר למדנו יחד בישיבה הוא היה מתמיד לא גדול ובטלן לא קטן בכלל?..
הלך לברר ונודע לו שבאותם הימים בישיבה, אותו בחור ניגש לראש הישיבה בה הם למדו והיה כנה ואתו ואמר - "די, אני לא מסוגל ללמוד - אני יוצא לעבוד!"
אמר לו רה"י - "מה קרה?"
ענה הבחור - "זהו, אני לא מסוגל, אני בקושי מצליח ללמוד..."

והתווכחו עד שהציע רה"י ללכת לשאול את מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א!

הסכים הבחור להצעה. נסעו לבני ברק, ונכנסים להגר"ח.

פותח רה"י ואומר: "נמצא פה 'המתמיד' של הישיבה!"

"המתמיד של הישיבה?!" - מתפלא הגר"ח!

"קשה לו ללמוד" - אומר רה"י, "והרי כתוב... שטוב שעה אחת בצער ממאה שלא בצער - הבחור הזה אמר שהוא יכול ללמוד ארבע שעות ביום - אז ממילא הוא לומד ביום... ארבע מאות שעות (!), והוא רוצה ללכת לעבוד - המתמיד של הישיבה! מה

הרב אומר?!"...

פונה הגר"ח לאותו בחור ואומר לו: "רה"י אומר שאתה

המתמיד של הישיבה, אפשר לקבל ממך ברכה?!"...

הבחור נכנס להלם! בלית ברירה גמגם הבחור הנבוך: "ימלא

ה' כל משאלות לבכם לטובה"..." [והגר"ח השיב "וכן למר"...]

אחרי אותו המעשה אמר הבחור לעצמו: "אחרי כאלו בושות

וכזו הפתעה... אנסה עוד פעם אחת... ומאז עלה ונתעלה ונהפך

למתמיד עצום. 'קסם על שפתי מלך'..."

(מתוך גיליון 'שיעורי ליל שישי לבני עליה')

הסיפור היומי

מיד אחר כך ראיתי את אביו של 'מגיד השיעור' לובש את מגבעתו ויוצא בלוויית בנו. לא עבר זמן רב, ומאחורי הווילון שמעתי את האחות מפטירה לעברו של משתתף נוסף בשיעור: "אתה יכול ללכת לביתך... בעצם אין לך סיבה להשאר כאן"...

שיעור 'הדף היומי' שרוקן את חדר המיון ב'הדסה'...

בשיעורו, אולי אפילו לא הבחין בכך, שיש לו מאזינים נרגשים מאחורי הפרגוד.

לאחר דקות אחדות, אחד מאיתנו הרהיב עוז, והחל להשתתף בשיעור באופן פעיל. שאל, יישב והתווכח. תוך זמן קצר, שכחנו כולנו מה אנחנו בעצם עושים פה...

לקראת סוף השיעור נערך ביקור רפואי במיטתו של היהודי שבנו מסר את השיעור, וכולנו שמענו: "אתה משוחרר, תהיה במעקב אצל הרופא שלך, ונראה הלאה..." הבן המשיך את הדף עד תומו. השיעור הסתיים. למדנו דף.

הלימוד החיה, הבריא, ו... "שחרר" את כולנו.

מיד אחר כך, ראיתי את אביו של "מגיד השיעור", לובש את מגבעתו ויוצא בלוויית בנו. לא עבר זמן רב, ומאחורי הווילון שמעתי את האחות מפטירה לעברו של משתתף נוסף בשיעור: "אתה יכול ללכת לביתך, תמשיך לקחת את התרופות הללו. בעצם אין לך סיבה להשאר כאן"...

הסתכלתי על גופי המחובר והקשור בצינורות שונים, וחשבתי לעצמי: 'לו רק היו מודיעים לי הודעה זו'... אחות! סליחה, מה הענינים אתי? מה המצב? יש סיכוי שאשתחרר היום?

"תראה, יתכן שכן, נבדוק".

לאחר חצי שעה - "זה בסדר. אתה גם יכול ללכת הביתה"...

והרביעי - פשוט נעלם... מי שחרר אותו כך, בהחבא?

עם שחרורי, שקט מוזר חזר שוב לשרור בחדר המיון. הדף היומי - החזיר את האנשים הביתה. ולא רק אותנו המשתתפים האקטיביים, אלא גם חלק ממכבדי המעמד... אשרי העם שככה לו.

(מכתבו של בעל המעשה שפורסם בגיליון 'מאורות הדף היומי')

חדר המיון של בית החולים 'הדסה עין כרם' בירושלים המה מרופאים טרודים ואחיות עסוקות, אשר התרוצצו מחולה לחולה, בינות המבקרים, בני המשפחה, טכנאים ואנשי נקיון. רעש עצבני, שגרתי, של שעת צהרים בבית החולים, מקום שבו חיי אדם תלויים על בלימה, ומעט מידי אנשים מסורים אחראים על כך שיותר מידי דברים לא יקרו.

המיטה בה שכבתי נראית היתה כחפץ שולי לעומת גדוד המכשירים שצבאו סביבי. גופי היה מחובר לאלקטרודות, לעירוי, ולכל חוט נוסף אפשרי, שיתן מענה לתפקוד לקוי של הלב, אם וכאשר, חלילה.

באותה שעה שכבו בחדר המיון שמונה עשר אנשים, ארבעה מהם שומרי תורה ומצוות. כולנו נערכנו לשנת לילה בבית החולים. כל אחד מאיתנו, בהתאם למצבו, סבור היה כי מצבו הרפואי דורש שהיית לילה בבית החולים, ואכן נערכנו בהתאם. בגדי בית החולים כבר הונחו לצידנו.

לקראת השעה שש אחר הצהרים, הגיע אל חדר המיון בנו של אחד מן הממויינים, הוציא גמרא, וללא שהיות החל ללמוד עם אביו את הדף היומי, תחילת פרק במה מדליקין. הדף היומי אינו מדלג על הימים, גם לא על יום בבית חולים.

"מגיד השיעור", יהודי נשוא פנים בשנות העמידה, החל מרצה את הגמרא לפני אביו בשפה קולחת ברורה ונעימה, בקול נעים ובהטעמה מיוחדת, ובלי משים נסחפנו גם אנו, דרך הווילונות החלקיים, והקשבנו בשקיקה לדבריו. הוא היה רוטט, וריתק את כולנו בהסבריו.

לא רק אותנו... הס השלך בחדר המיון, הכל האזינו לשיעור. נדמה היה כי גם הטלפונים כיבדו את המעמד ופסקו מלצלצל. חדר המיון של בית החולים 'הדסה עין כרם', שאך לפני שניות המה, רגש ורעש, השתק לשמע שיעור הדף היומי. והבן, "מגיד השיעור", המשיך

**שורה אחת - מעין נבואת קודש - נותרה בכתובים,
ולא נאמרה מפיו של פוסק הדור באותה דרשת שבת-
הגדול, אולם בימים אלו היא מקבלת משמעות מחודשת
ומדהימה. וכך רושם מרן זצ"ל בגליונותיו, מילה במילה...**

הנבואה השמימית של מרן בעל 'שבט הלוי' זצ"ל

אשר הגורם הגדול לה (הוא) 'ולא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר' - וגם בארץ ישראל בימי חול-המועד, לא נבראו הימים האלה לטיולים במקומות רחוקים. ומאורעות הזמן יגידו - לך עמי בא בחדריך, חבי כמעט רגע, עד יעבור זעם".

הלב לא יכול שלא להירטט למקרא הדברים הללו. פוסק הדור קובל על כך שחג הפסח הפך ל'חג הטיולים והנופשים', כאשר במקום לקיים 'לא תצאו איש מפתח ביתו' ובמקום לנצל את ימי חול-המועד להתעלות - ישנם רבים הבוחרים לבלות את החג במלונות יוקרה כאלה ואחרים, בארץ או בעולם, ורבים מאד גם מנצלים את ימי המועד לטיולים ברחבי הארץ.

על כך מתריע מרן ה'שבט הלוי', והוא מוסיף שורה אחת, ושוב נצטט אותה: "ומאורעות הזמן יגידו - לך עמי בא בחדריך, חבי כמעט רגע, עד יעבור זעם".

הרי זו כעין נבואה של ה'שבט הלוי' על כך ש'מאורעות הזמן' שעתידים לבוא, יכריחו אותנו לקיים בעצמנו 'לך עמי בא בחדריך, חבי כמעט רגע, עד יעבור זעם'. בדיוק מה שקרה השנה, כשבאורח פלא - שאיש לא חשב שהוא יכול להתרחש בכלל - הוכרחו כל יהודי העולם לעשות את הפסח בבתיים, עם בני משפחותיהם; ואילו עריכת הפסח במלון, השנה, לקלון נחשבה...

(המבשר)

יקותיאל יהודה גנזל

למרות שחג הפסח חלף עבר, עדיין המסר המרטיט שבשורות הבאות נותר רלוונטי עבור השנים הבאות. הוא גם מעורר על נושא הדורש משנה התעוררות, ובעיקר מלמד על נבואה אלוקית שנזרקה מפיו קולמוסו של פוסק הדור, מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל בעל 'שבט הלוי'.

מדובר בפיסת גיליון, שצילום ממנה הגיע לידי (על ידי הרב משה המר, חן ותודות לו). פיסה מתוך הדף עליו הקדים מרן ה'שבט הלוי' זצוק"ל ורשם את אשר עתיד לדרוש בשבת הגדול של אחת השנים.

בפועל הוא אמנם הזכיר את הנושא הנכתב, אולם שורה אחת - מעין נבואת קודש - נותרה רשומה בכתובים. היא לא נאמרה מפיו באותה דרשה רבת הוד, אולם רישומה קיבל משמעות מחודשת בימים אלה, כאשר דווקא לקראת ימי הפסח הגיע הקורונה והשתלט על ארצנו הקדושה והקטנטנה (בינתיים), ומיד לאחר החג הוא הולך ודועך.

כך רושם מרן פוסק הדור בגליונותיו, בהעתקת מילה במילה: "אלו שבורחים מביתם לבלות ליל סדר וחג הקדוש בהוטל (-בית מלון) או בהרי האלפין (-האלפים) וכו'. לא רק שמזניחים מצוות בדיקת חמץ, אלא מזניחים כל ייחוד קדושת ליל שימורים,

יומא דהילולא

**האברך סיפר לרבי מנחם, שכיון שבמקרה נאלץ להישאר בירושלים
בגלל עיכובים בלתי צפויים, לכן החליט למלאות כבר היום את
שליחותו ולהביא לו את המעטפה שנשלחה עבורו מאמריקה. אמר
לו רבי מנחם: "מי אמר שזה כל כך 'במקרה'?... אני ממתין לך!"**

הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א, על 'גדול מכניסי האורחים' בירושלים עיה"ק
הרה"צ רבי מנחם מונדרר זצ"ל מקאסוב - לרגל יומא דהילולא

מהרה"צ רבי מנחם זצ"ל היו יכולים ללמוד מידת "הכנסת אורחים" מהי: ביתו היה פתוח לרווחה בפני כל אדם באשר הוא - חסידים, ליטאים, ספרדיים, מודרניים, אנשים חסרי בית. לא היו צריכים להודיעו על בואם לפני שבת, ולא היו צריכים לחכות

הרה"צ רבי מנחם מונדרר זצ"ל - אדמו"ר מקאסוב ירושלים (שנסתלק ביום שב"ק פ' בה"ב - כ"ד אייר תשע"ג) - היה גדול 'מכניסי האורחים' בעיה"ק ירושלים, כשבמשך השנים אכלו אצלו רבבות אלפי ישראל.

ממישהו מעטפה עם כסף למסרה לרבי מנחם זצ"ל. הוא הגיע לירושלים בסוף השבוע, ובדעתו היה לנסוע לבני ברק לשבת קודש, וחשב שכשיחזור לירושלים אחרי שבת, אז ימסור את המעטפה לרבי מנחם זצ"ל.

הוא החל לסדר את חפציו לנסוע לבני ברק - אמנם משום מה - כל אימת שרצה לצאת לדרכו, היה לו עיכוב אחר שמחמתו לא היה יכול לנסוע. הוא התאמץ בכל כוחו ובכל האמצעים שעמדו לרשותו שיוכל להיות בשבת בבני ברק, אמנם העלה חרס בידו, ובלית ברירה נשאר לשבת קודש בירושלים.

האברך חשב בלבו, שאם הוא כבר נשאר בירושלים, ילך לרבי מנחם למסור את המעטפה עם הכסף עוד היום בערב שבת. הוא הגיע לרבי מנחם, וסיפר לו שבמקרה נשאר כאן לשבת, אחר שאירעו לו כמה עיכובים בלתי צפויים, ולכן החליט למלאות את השליחות כבר היום ולהביא אליו את המעטפה שנשלחה אליו מאמריקה.

אמר לו רבי מנחם: "מי אומר שזה כל כך 'במקרה' מה שנשאר כאן? אני ממתין לך! כי היום בלילה חל יום 'חמשה עשר בשבט', והלכתי עכשיו לחנות לקנות דברים לכבוד שבת קודש, אמנם לפירות לכבוד חמשה עשר בשבט כבר לא היה לי מספיק כסף, ואמרת לי למוכר שאחזור בע"ה יותר מאוחר לקנות פירות - כשהקב"ה ישלח אלי מעות כדי לקנותם".

והיכף - בנוכחותו - פתח רבי מנחם את המעטפה, ובדק את סכום הכסף שהיה שם, והראה לשליח שיש שם סכום מעות בדיוק כדי שיספיק לו לקנות פירות למאות היהודים שיסעדו אצלו בשבת קודש...

אגב, שמעתי מידידי עוז הגאון החסיד רבי מרדכי גנוט שליט"א בעל 'לוח דבר בעתו', שרבי מנחם זצ"ל היה נוהג לסחוב בעצמו את כל עשרות החלות שהיה צריך בשביל מאות היהודים מהחנות עד לביתו. הוא לא סמך על אף אחד שיביא לו את זה, רק הוא בכבודו ובעצמו הלך לחנות בערב שבת קודש, ומילא שתי שקיות גדולות עם חלות ונשאם על כתפיו - אחת על כתף ימין ואחת על כתף שמאל. וכמובן, שהוא היה צריך ללכת יותר מפעם אחת אל החנות כדי לקנות את החלות שיצטרכו לו בשבת, ואף על פי כן לא חס על כבודו וכוחו, והלך כמה פעמים לחנות ונשא הכל על שכמו והביאם לביתו בעצמו.

(נעם שיח)

להזמנה ממנו כדי לבוא ולאכול אצלו סעודות שבת. לא היו אצלו זמנים לסעודות. הסעודות נמשכו שעות ארוכות - כשכל אחד יכול לבוא מתי שנח לו - באיזו שעה שירצה - לאכול כמה שהוא רוצה - ולא אמר אדם מעולם רעב אנוכי!

בשבת בבוקר החלו הסעודות בבוקר השכם - לפני שרבי מנחם חזר מתפילתו - ונגמרו בשעה מאוד מאוחרת. כמו כן היו מאות יהודים מחיים את נפשם, כשבדרכם לביתם - אחרי שעות של תפילה - היו נכנסים אצל רבי מנחם, עושים קידוש וטועמים עד כדי השבת נפשם, וממשיכים לדרכם - וכאמור - מעולם לא היה חסר לאיש מקום לשבת, או אוכל להחיות את נפשו.

רבי מנחם זצ"ל היה תלמיד חכם גדול. הוא היה מלפנים משגיח בישיבת ויז'ניץ, ואח"כ מינהו הגה"צ רבי משה אריה פריינד זי"ע גאב"ד ירושלים - שהיה עמו מאוד בידידות ובקירבה גדולה, ובחייהם ובמותם לא נפרדו, כאשר מנוחתו כבוד לידו - למשגיח בישיבת סאטמאר, ושם אמר שיעורים לבחורי הישיבה. כמו כן היה אומר שיעורים בביהמ"ד פאפא שליח ביתו ובעוד בתי מדרשות. הוא היה מלא וגדוש, ובמיוחד היה מומחה לענייני חינוך הבנים, עד שרבים שיחרו לפתחו וחפצו לקבל הדרכה מפיו או לקבל עצה טובה ונבונה ממנו.

ואף על פי כן - אף כל מעלותיו הרבות והמיוחדות, והאהדה וההערכה שקיבל מכל שכבות הציבור - היה ענוותן ושפל ברך באופן מופלא ביותר. הוא היה עניו "אמיתי", והיה משפיל את עצמו בפני כל אחד ואחד באשר הוא, ואפילו לילדים. הוא לא היה מביט על כבודו, ואפילו על בזיונותיו לא שם לב, והיה משפיל עצמו בלי חשבונות. בביתו אכלו גם אנשים שונים ומוזרים - מסכנים או מחוסרי בית אשר המה שבורי לב - שהיו צועקים לפעמים אחד על השני, ואפילו עליו היו יכולים לצעוק לא פעם אחת, אבל הוא לא התייחס לכל זה, והיה משים עצמו לכלום, וכאילו שלא אליו הדברים מכוונים.

כל "תוארי הכבוד" לא תפסו אצלו מקום כלל. לא היה אצלו שום נפקא מינה אם קראוהו "רבי" או "רבי מנחם". לפעמים אירע שאחד מהאורחים רצה דבר מסויים, והיה צועק "מנחם!" - ורבי מנחם זצ"ל היה מתייחס אליו באותה עדינות ובאותה הארת פנים מיוחדת כמו שהיה מתייחס למי שקרא לו "רבי"...

מידת האמונה שלו היתה באופן מופלא ביותר. סיפר לי אברך מעירנו כאן בלייקווד, שפעם אחת נסע לארץ ישראל, וקיבל

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מנייני המרפסות: האם כלה פוטרת את דיירי הבנין מאמירת תחנון?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שהנה ב'תפארת יעקב' הנ"ל דן שכלה תפטור מתחנון, וכן בספר 'מאורי אור' כתב שכשם שבבית החתן לא אומרים תחנון כך ה"ה בבית הכלה. והשיב ה'שבט הלוי' שיש בזה חילוק, שבבית הכלה כשמתקבצים להתפלל שם ומשתתפים בשמחתה, יתכן שפטורים מתחנון, אבל כלה בעזרת נשים אין לה צירוף עם הציבור ואינה פוטרת. ובשם הגר"ח קנייבסקי שליט"א ראיתי שצידד שכלה פוטרת מתחנון.

מעתה יש לדון במניין שמתקבצים השכנים בבנין, יתכן שבזה הכלה פוטרת מתחנון כמו בבית הכלה. ועדיין יש לחלק בזה. ונראה שאם אין ספר תורה במקום התפילה יש להקל שלא יאמרו תחנון. ועוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול חתן וקול כלה.

שאלה: בבנין שלנו מתפללים כל הדיירים דרך המרפסות ומצטרפים לעשרה בנמצאים בחצר, וכך זכות גם הנשים והבנות לענות על קדיש וקדושה. נשאלת שאלה, מאחר שיש בבנין כלה המתחנת בשבוע זה, האם הכלה פוטרת את תושבי הבנין מאמירת תחנון בשעה שהיא מתפללת איתם, כיון שמצטרפת ממרפסת ביתה, או שמא רק בחתן נאמר שפוטרת מתחנון, ולא בכלה?

תשובה: הנה מצאנו לה'תפארת יעקב' במשניות ברכות פ"ב שנסתפק האם כלה פוטרת מאמירת תחנון כשמתפללים בבית הכלה, ובשבט הלוי (ח"ה סי' י"ב) נשאל אם כלה הנמצאת בעזרת נשים פוטרת את הציבור מתחנון, והשיב שפשוט שאינה פוטרת, שאין לה צירוף עמהם. ובח"ח (סי' כ"ד) נשאל ה'שבט הלוי' מהרב אפרים שטרן שליט"א בעהמ"ח כמה כרכים בענייני נפילת אפים,

"שמרתי לך כרטיס בצד, אבל מוישה בא, שם כסף ולקח אותו..."

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

לאו גמור ד'לא תלך רכיל בעמך'. הגם שעוולה גדולה עשה אותו שהפציר לתת לו את הסחורה שברר הראשון, מכל מקום כיון שמכר לו וקיבל המעות מאתו, בוודאי מכירה גמורה היא ולא תצא שום תועלת מזה שיגלה לו שם המפציר, רק שיכניס לו שנהא בלבו עליו. וזו היא רכילות גמורה..."

נקל לתרגם דוגמה זאת לתרחישים מוכרים לנו מחיי היום-יום, וכגון - מכירת כרטיסים לנסיעה למירון בל"ג בעומר, וכן כל כיוצא בזה.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מציינים בעניין זה, שאם הקונה הראשון יודע מיהו הקונה השני, ורק שחושד במוכר שמכר ברצונו לשני, אזי על פי המבואר לעיל ב'חפץ חיים' נראה שמותר לו לומר שהוא אינו אשם, אף שבכך ידע שהשני אשם. וכן כתב הגר"א גנחובסקי.

היום נלמדים הסעיפים האחרונים בספר 'חפץ חיים' (כלל ט') מהלכות רכילות סעיפים י"ד-טו). בסעיף האחרון מזכיר ה'חפץ חיים' ענין שרבים נכשלים בו, ומצייר בזה דוגמה אחת שממנה יקיש המשכיל לכל כיוצא בזה.

"...לפי מה שמצוי, שאחד מביא סחורה לעיר למכור, ובאים אצלו קונים הרבה, ורגיל מאוד שמי שאין לו מעות בשעת מעשה, הוא בורר סחורה ומבקש מהמוכר שלא ימכור את הסחורה לאחר כי הוא ילך ויביא לו מעות. ובתוך כך באים אצלו קונים אחרים ומפצירים בו הרבה שימכור להם אותה הסחורה שברר הראשון, ונתרצה להם, ואחר כך כשבא הראשון ומבקש מאתו שייתן לו את הסחורה שברר מתחילה, הוא משיבו: 'פלוגי בא ולא הייתי רוצה לתת לו, והשליך את המעות ולקח את הסחורה, ובעל כרחי נתרציתי לו, שלא הייתי רוצה להתקוטט עמו'. כגון זה עבר על

השאלה ששלה רבי ישראל סלנטר לגאון רעק"א בדין 'מתעסק באוכלין'

שבת דף עג

"נתכוין להגביה את התלוש וחתך את המחובר"

עירו שיכולים הם לשאול את רבם. אך למעשה דעתו ידועה, כי גם מתעסק עובר על האיסור וממילא אין מקום לשאלתו. וכן כתב בתשובות רעק"א (סי' ח), דמה שממעטים מ"אשר חטא בה" פרט למתעסק, אין זה מיעוט לזה דמתעסק לא מיקרי עבירה כלל, אלא כל מתעסק בעצם הוי עבירה בשוגג, רק שממעטינו מקרבן חטאת דלא הוי ככל שוגג שחייב חטאת, אבל על כל פנים מיקרי מעשה עבירה. וכתבו האחרונים כי גם לדעת החולקים על רעק"א וסוברים שמתעסק פטור לחלוטין, אין בכך כדי להתיר אכילת פירות מתולעים (עי' אמרי בינה הל' בשר בחלב סוף סי' ד', דרכי תשובה סי' פ"ד אות כ"ח, שו"ת מנחת שלמה סי' ו').

(קב ונקי)

ומפרש רש"י לעיל (עב: ד"ה וחתך): "דכתיב אשר חטא בה, ודרשינן בכריתות פרט למתעסק בדבר אחר ועשה דבר זה". מסופר על הגר"י סלנטר זצ"ל (מובא בתשובות והנהגות ח"ד סי' ק"צ) שבצעירותו שלח מכתב לרעק"א בשאלה - מדוע יש בעיה לאכול פירות מנוגעים בתולעים, הרי האוכל דינו מתעסק, שכן בדעתו לאכול פרי ואין דעתו לאכילת תולעים, ומאחר ומתעסק אינו אסור כלל ואינו נחשב אף כשוגג, אין סיבה לאסור אכילת פירות אלו? המתין ר' ישראל ימים רבים, ותשובה מרעק"א לא פקדה את ביתו. לימים פגש את רבי שלמה איגר והלה סיפר כי אביו לא השיב לו לגודל ענוותנותו, מאחר שבעיר סלנט, מקום מגוריו של ר' ישראל מכהן רב בא בשנים, ורע"א נמנע מלהשיב לשאלות הלכתיות לבני

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

ה'כורך' - מקורו וטעמו

בנפרד מהמצה, שחובת אכילתה גם בזמן הזה היא מדאורייתא. ועם זאת, כזכר למנהגו של הלל, הנהיגו חכמינו ז"ל גם בזמן הזה לכרוך 'כזית' מצה עם כזית מרור, ולאוכלם יחד; ואכילה זו, מכונה 'כורך'. וצורת הכריכה הנהוגה בימינו היא, להכניס מרור בין שתי חתיכות מצה.

[שו"ע תעה, א, ומשנ"ב טז; ביאורים ומוספים דרשו, 24 ו'27]

נאמר בתורה על אכילת קרבן הפסח: "על מצות ומרורים יאכלהו". לדעת הלל הזקן, פירוש הדברים שצריך לכרוך את המצה והמרור ולאוכלם יחד; וכך אכן נהג הלל בזמן המקדש. ולדעת ראשונים רבים, לדעת הלל צריך אף לכרוך את הפסח יחד עם המצה והמרור, ולאוכלם יחד. ובזמן הזה, שאין קרבן פסח, מצות אכילת המרור היא רק מדרבנן, ולכן אוכלים את המרור

האם צריך לטבול את ה'כורך' בחרוסת?

את המרור בחרוסת, הוא - כדי שהחרוסת תבטל את ה'ארס' שבמרור, וטעם זה קיים רק באכילת המרור בפני עצמו, אבל באכילתו עם המצה, אין לחשוש להשפעת הארס שבו. וכתב במשנה ברורה, שההלכה כדעת השולחן ערוך - שצריך לטבול את הכורך בחרוסת.

[שו"ע תעה, א, ומשנ"ב יז-יח, וראה עוד שם]

לדעת השולחן ערוך, יש לטבול את ה'כורך' בחרוסת, משום שהכורך נעשה כזכר למנהג הלל בזמן המקדש, והלל לא היה אוכל מרור בנפרד לפני אכילת הכורך, ואם כן, היה טובלו בחרוסת, כפי שתיקנו חכמינו ז"ל - לטבול את המרור בחרוסת. אולם, לדעת הרמ"א, מכיון שהמרור נאכל קודם לכן בפני עצמו, וטובלים אותו בחרוסת, הרי כבר קיים מצות חרוסת, ואינו צריך לקיימה שוב; ועוד, שהטעם העיקרי לתקנת חכמים לטבול

מתי יש לומר "זכר למקדש כהלל" - לפי אכילת ה'כורך' או לאחריו?

המצה לאכילת הכורך, כדי שברכות המצה והמרור תחולנה גם על המצה והמרור שבכורך. וכתב במשנה ברורה, שלפי דבריו ראוי לומר את הנוסח 'זכר למקדש' רק לאחר אכילת הכורך, כיון שאמירה זו אינה נחשבת כצורך האכילה, וממילא מהווה הפסח בין הברכות לאכילה.

[שו"ע תעה, א, משנ"ב כא, וביה"ל ד"ה ואומר]

בשולחן ערוך כתב, שלאחר כריכת המצה והמרור, יאמר: "זכר למקדש כהלל", ויאכלם יחד. ובנוסח ההגדה שבידינו, נוסף: "כן עשה הלל בזמן שביית המקדש היה קיים, היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד, לקיים מה שנאמר, על מצות ומרורים יאכלהו". ויש אומרים שצריך לומר: "היה כורך פסח, מצה ומרור", (ראה לעיל). ועוד כתב בשולחן ערוך, שאין להפסיק בדיבור בין אכילת

* בבציעת המצות בליל הסדר, נוטלים בבת אחת שתי חתיכות, האחת מהמצה העליונה, והאחת מהאמצעית; ואוכלים בבת אחת שני שיעורי 'כזית', האחד מהמצה העליונה, והאחד מהאמצעית. ולכתחילה, צריך לאכול את שני שיעורי ה'כזית' מצה בבת אחת, והיינו, שיכניס את שניהם לפיו בחתיכות קטנות בזו אחר זו, וירסקן, ולא יבלע מאומה, ואז יבלע בבת אחת שיעור אחד של כזית, ואחר כך יבלע את השאר. ונחלקו הפוסקים אם צריך להניח לפני כל אחד מהמסובים שתי מצות, וכל אחד מהם יאכל אף הוא שני שיעורי כזית, או שאינם צריכים לאכול אלא כזית אחד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע לא ניתן לקיים את מצות אכילת מצה במצה גזולה?

ולענין מצות אכילת מרור - לפי הטעם הראשון, יש אומרים שהתורה הקישה את המרור למצה, ולכן דינו כמצה, כלומר שאין מצות מרור מתקיימת במרור גזול. ולפי הטעם השני - לדעת השולחן ערוך לא נאמר הכלל של 'מצוה הבאה בעבירה' במצוה דרבנן, וניתן לקיים מצות מרור במרור גזול, ולדעת הרמ"א נאמר כלל זה אף במצוה דרבנן.

[שו"ע תנד, ד, משנ"ב טו, וביה"ל ד"ה אין]

את מצות אכילת מצה בליל הסדר, לא ניתן לקיים במצה גזולה. הלכה זו נלמדת ב'גזירה שווה' מהפרשת חלה, והיינו, שלגבי אכילת מצה ולגבי הפרשת חלה נאמרה בתורה המילה 'לחם', ולמדה מצה מחלה, שכשם שאין אדם מפריש חלה אלא מעיסה שלו, כיון שנאמר בה 'עריסותיכם', כך אינו מקיים מצות מצה אלא במצה שלו. וטעם נוסף להלכה זו, שאכילת המצה הגזולה היא 'מצוה הבאה בעבירה', אשר איננה מצוה.

הלוח היומי

כ"ד באייר | רבי בנימין ב"ר מנחם מנדל מנדלזון זצ"ל, אב"ד קוממיות זכ. אתא

יארצייט:

תרי"ט: רבי ישראל ב"ר עזריאל שויער זצ"ל, אב"ד סאבאטישט.
תרנ"ח: רבי אליעזר צבי ב"ר יצחק אייזיק יהודה יחיאל סאפרין זצ"ל, האדמו"ר מקומרנא, בעל דמשק אליעזר, זקן ביתו, אור עינים, ועוד.
תרע"א: רבי יצחק ב"ר ישראל איסר הכהן פייגנבוים זצ"ל, אב"ד וורשא.
תש"ד: רבי ישראל שלום יוסף ב"ר חיים הגר זצ"ל הי"ד, מאנטיניע.
תשכ"ג: רבי יוסף ב"ר שלמה הלוי צימרמן זצ"ל, אב"ד בית חלקיה.
תשל"ט: רבי בנימין ב"ר מנחם מנדל מנדלזון זצ"ל, אב"ד קוממיות זכ. אתא.
תשע"ג: רבי מנחם מנדל ב"ר משה מונדרר זצ"ל, מקוסוב.

ל"ט לעומר

המשפט המזעזע של הגרי"י פיישר

פעם התבטא אדם מסוים בענין מסוים של מחלוקת, כששמע זאת הג"ר ישראל יעקב פיישר זצ"ל הוא אמר לו: "דע לך שצריך להזהר מאוד בענינים אלו, כאשר אני מסתכל ארבעים שנה לאחור אני רואה שמי שפגע בשני, לא נוקה".
(גלה כבוד מיישראל - על פטירת הגרי"י פיישר עמ' רכב)

אם חלילה נוצרה מחלוקת בינינו לבין הזולת, נזהר מאוד שלא לפגוע בזולת, אף אם אנו בטוחים שאנו הצודקים

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות
- * חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il